

ย้อนเวลา

ย้อนถึงคุณความดีของพ่อใหญ่อ๋ิม เสดะพันธ์ ท่านพระอาจารย์
สาคร ธมฺมาวุธ กล่าวรำลึกไว้ว่า

“อาตมาชวนพ่อใหญ่อ๋ิม ไปเที่ยวที่ไหน ไม่อยากไป เพราะว่า
เป็นห่วงพระ เณร ไม่มีใครคอยดูแลเวลาพระไปบิณฑบาต ดูแลเป็น
เวลากว่า ๒๐ ปีแล้ว ตั้งแต่ก่อนชวนพระอาจารย์อำนวยการมาบวช”

นี่เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องราวแสดงความผูกพันอันยาวนานของ
พ่อใหญ่อ๋ิม ที่มีต่อท่านพระอาจารย์สาครและวัดเวฬุวันตลอดมา

เนื่องในโอกาสงานฌาปนกิจ พ่อใหญ่อ๋ิม เสดะพันธ์ ณ
กองฟอน วัดเวฬุวัน วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ นี้ ท่าน
พระอาจารย์สาครจึงได้เมตตาคัดเลือกพระธรรมเทศนามาจัดพิมพ์
หนังสือชื่อ **“ธรรมที่ปลุกคนหลับให้ตื่น”** เพื่อเป็นที่ระลึกและ
เผยแพร่เป็นธรรมทาน

ขออำนาจบุญกุศลที่เหล่าศิษยานุศิษย์ได้บำเพ็ญในครั้งนี้
จงสำเร็จเป็นมงคลสมบัติ แต่ดวงวิญญาณของพ่อใหญ่อ๋ิม เสดะพันธ์
ในสัณปรายภาพ ทุกประการเทอญ

คณะศิษยานุศิษย์

วัดเวฬุวันและวัดป่ามณีกาญจน์

ธรรมที่ปลูกคนหลับให้ตื่น

วัดเวฬุวัน	วัดป่ามณีกาญจน์
๓๑๓ หมู่ ๑ ต.ท่าขนุน	๖๗/๓ หมู่ ๓ ต.ศาลากลาง
อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี ๗๑๑๘๐	อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ๑๑๑๓๐
ผู้จัดทำ	คณะศิษยานุศิษย์
พิมพ์ครั้งที่ ๑	มกราคม ๒๕๕๓
จำนวนพิมพ์	๕,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ที่	บริษัท แอ็ดวานซ์ อินเตอร์ พริ้นติ้ง จำกัด
	โทร. ๐-๒๔๔๔-๐๒๔๕-๗

ธรรมที่ปลุกคนหลับให้ตื่น

โดย

พระอาจารย์สาคร ธมฺมาวุธ

วัดเวฬุวัน

อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

เทศน์ที่โรงพยาบาลราชวิถี

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

ต่อไปนี้อาตมาจะขอกล่าวถึงประวัติของโยมคนหนึ่ง ที่ได้ล้มผัส มาด้วยตัวเอง เห็นว่าเป็นประวัติที่น่าสนใจเลยจดจำเอาไว้พอเป็น คติเตือนใจ

อาตมาเองไม่มีความรู้ความสามารถพอ แต่ก็ทนต่อการ อ่อนน้อมร้องขอไม่ได้ เลยตกอยู่ในฐานะที่ลำบาก คือ กลืนไม่เข้า คายไม่ออก จึงต้องจำใจรับแบบหวานก็ยอมอม ขมก็ยอมกลืน จึง ขอบอกตัวไว้ก่อนว่า อาตมาเองเป็นพระป่าที่อ่อน จึงไม่มีความถนัด จัดเจนอะไรเลยในด้านนี้ จึงขอยอมรับอย่างภาคภูมิใจว่า เป็น พระที่แบกไว้แต่ความโง่เขลาเบาปัญญา เมื่อถึงเวลาจำเป็นก็นำเอา

แต่สิ่งที่ไม่เป็นท่า ล้าสมัยออกมาโชว์แบบไม่รู้สึกราย แต่ถึงจะเป็น ผู้ที่โง่งงเบาปัญญา ก็พยายามจนสุดความสามารถเท่าที่สติปัญญา จะอำนวยให้ พร้อมกันนี้ก็หวังไว้อย่างเต็มหัวใจว่า ท่านทั้งหลายจะให้ อภัยในความไม่ประสีประสาปัญญาอ่อนของพระปอองค์ที่เชื่อ ๆ ซ้ำ ๆ นี้ด้วยเมตตาจิต

เมื่อต้นปี ๒๕๒๘ อาตมาได้ไปรู้จักกับโยมคนหนึ่ง ที่มา พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลราชวิถีในกรุงเทพมหานคร เหตุที่ทำให้ มีโอกาสไปรู้จักโยมคนนี้นั้น ก็เพราะลูกของโยมเคยรู้จักกันมาก่อน เลยนิมนต์ไปเยี่ยม ตอนที่ไปเยี่ยมครั้งแรกนั้น อาการป่วยของโยม ก็รู้สึกว่าจะไม่มากนัก เมื่อมองดูแบบผิวเผินภายนอก แต่สีหน้าของโยม ผู้ป่วยบอกให้รู้ว่ามีความวิตกกังวลอยู่มากในความเจ็บป่วยในครั้งนี้ แต่พยายามปิดบังไว้ไม่ให้ใครรู้ ให้มองดูเหมือนกับคนธรรมดา ทัว ๆ ไป คือ แสดงออกทางกิริยาภายนอกให้แจ่มใสรื่นอยู่ ตลอดเวลา

พอเห็นผู้เขียนไปเยี่ยมก็ดีใจ พุดจาปราศรัยแบบคนที่เคยรู้จัก กันมาก่อน พอมีโอกาสผู้เขียนเลยถามถึงอาการเจ็บป่วยว่าเป็น อย่างไรบ้าง รู้สึกทุเลาเบาบางลงบ้างหรือยัง โยมก็เลยเล่าให้ผู้เขียน ฟังถึงความเจ็บป่วยของตนว่า “ก็ไม่รู้สึกรหนักหนาเท่าไรครับ จะมี อยู่ก็ตรงที่มีอาการปวดหลังมานั่งไม่ได้นานเท่านี้เอง ร่างกาย ส่วนอื่น ๆ ก็ยังรู้สึกว่ายังกตติอยู่” แล้วก็คุยกันไปถึงเรื่องอื่น ๆ พอสมควร

และในการสนทนาในครั้งนั้นเราได้พูดกันถึงอดีตที่ผ่านมา คือ สมัยเมื่อครั้งสามสิบปีกว่าที่ผ่านมา ว่าสมัยก่อนโน้นการทำมาหาเลี้ยงชีพของเรานั้นแสนจะสบาย ไม่ลำบากเหมือนสมัยทุกวันนี้ เพราะสมัยก่อนผู้คนก็ยังไม่มากไม่แออัดยัดเยียดกันอยู่เหมือนปัจจุบันนี้ ที่ทำมาหากินก็มีมาก ฝนฟ้าก็ตกต้องตามฤดูกาล จึงทำให้คนในสมัยนั้นมีจิตใจเบิกบาน มีเมตตาอารีต่อกัน ไม่ชิงดีชิงเด่นเอาไรต์เอาเปรียบกันเหมือนคนเราทุกวันนี้ เป็นคนที่มีจิตใจกว้างขวาง มีความสามัคคีปรองดองต่อกันและกัน

ส่วนการบุญการกุศลก็รู้สึกว่าคุณสมัยก่อนท่านเอาใจใส่จริงจัง ๆ ทำกันด้วยความเต็มอกเต็มใจ ทำด้วยความเลื่อมใสศรัทธา พอมีโอกาสเวลาก็พากันเข้าวัดฟังธรรม รักษาศีลภาวนา ทุกวันพระเปิดคำ สิบห้าคำมิได้ขาด จึงนับได้ว่าท่านเป็นผู้ที่มีโอกาสวาสนามากจริง ๆ ผิดกับการเป็นอยู่ของพวกเราสมัยนี้อย่างมากมาย

พวกเราสมัยทุกวันนี้สิ่งแวดล้อมมันบีบบังคับ จึงทำให้คนเราต้องดิ้นรนขวบววยกับการทำมาหาเลี้ยงชีวิต จนทำให้คนบางคนลืมคิดถึงเรื่องบุญกุศล มัวหมกมุ่นอยู่กับการงาน เลยไม่มีโอกาสได้คิดถึงเรื่องวัดวาศานา ไม่เคยคิดเลยที่จะเข้าวัดฟังธรรม จำศีลภาวนา คือจิตไปมัวคิดยุ่งอยู่กับการงานตลอดเลย ไม่มีโอกาสได้พักผ่อน

เมื่อจิตไม่มีเวลาได้พัก จึงทำให้จิตเกิดความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า เหมือนกับร่างกายของเราทำงานไม่มีเวลาหยุด ย่อมทรุดโทรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ **พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนให้พวกเรา**

พักจิต คือการภาวนา และท่านได้ชี้แนะแนวทางของการปฏิบัติสมาธิภาวนาไว้อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้ที่มีความสนใจได้ปฏิบัติกันอย่างถูกต้องแม่นยำ ไม่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน เช่น ท่านสอนให้มีสติอยู่กับการภาวนา มีบทบริกรรม หรือนิมิตลัญญา จะเป็นกัมมัฏฐานบทใดบทหนึ่งก็ได้ในจำนวนกัมมัฏฐานสี่สิบห้อง ท่านให้ไว้เป็นกลาง ๆ ให้พวกเราผู้ปฏิบัติเลือกเอาบทใดบทหนึ่ง ตามแต่จริตนิสัยของผู้ปฏิบัติทั้งหลาย จะชอบในกัมมัฏฐานบทไหนก็เลือกเอากัมมัฏฐานบทนั้น ๆ มาบริกรรมภาวนา เพื่อเป็นอุบายผูกจิตให้จิตของเรามีเครื่องอยู่ของจิต

ในเมื่อจิตของเรามีเครื่องอยู่แล้ว และยังมีสติเป็นพี่เลี้ยงคอยควบคุมอยู่ตลอด ที่นี้จิตตัวคึกคะนองของเรา ก็จะไม่ส่งออกไปข้างนอกเหมือนเมื่อก่อนอีก หรือแส่ล่าออกไปหาอาหารอันโปรดปรานคืออารมณ์ต่าง ๆ ที่จิตเคยชอบในอารมณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น มีทั้งดีและชั่ว ถ้าเจออารมณ์ที่ดีก็ทำให้จิตเป็นสุข ถ้าหากไปเจอเข้ากับอารมณ์ที่เป็นโทษ เป็นพิษเป็นไฟเข้า มาเผาจิตของเราก็จะเดือดร้อนวุ่นวาย เกิดความทุกข์เศร้าหมองขึ้นมาทันทีทันควัน

ถ้าหากว่าจิตของเราทำงานด้วยความจดจ่อต่อเนื่องอยู่กับบทบริกรรมนั้น ๆ และมีสติเป็นผู้ควบคุมงานอยู่ตลอดแล้ว จิตดวงที่เคยพยศในครั้งก่อน ๆ นั้นแหละจะค่อย ๆ หดตัวเข้ามาตามลำดับความสงบก็จะค่อย ๆ มีขึ้น

เมื่อจิตของเราสงบลงมากน้อยเท่าไร ปีติ คือความสุข ก็จะได้รับมากน้อยไปตามเหตุนั้น ๆ แล ถ้าหากจิตของเราสงบลงจนถึงที่สุดแห่งความสงบแล้ว ความอัศจรรย์ก็จะเกิดขึ้นในจิต ทำให้จิตได้รับความชุ่มเย็นเป็นสุขอย่างบอกไม่ถูก **สุขแบบที่กล่าวนี้นั้นจะหาจากทางโลกนั้นย่อมไม่มีโอกาสได้เจอเจอ นอกจากจะหาจากทางธรรมทางเดียวเท่านั้น**

ที่นี้แหละจิตที่เคยขี้เกียจของเราก็จะกลายมาเป็นจิตที่ขยันหมั่นเพียรโดยอัตโนมัติ โดยที่ไม่ต้องบังคับเคี่ยวเข็ญกันเหมือนตอนแรกเริ่มเดิมที ถึงแม้ว่าอดีตและปัจจุบันเราจะมีเพียงจิตเดียว จิตเดิมก็ช่าง ในระหว่างจิตดวงเดียวกันนั้นแหละจะเกิดความแตกต่างกันออกไปคนละอย่าง เพราะจิตของเราจะยกฐานะจากจิตที่แบกไว้แต่ความขี้เกียจขี้คร้าน กลายมาเป็นจิตดวงขยัน ถึงแม้ว่าจิตในสองระยะนี้จะยังมีกิเลสอยู่เหมือนเดิมก็ตาม แต่จะแตกต่างกันตรงที่มีศรัทธาแบบครึ่ง ๆ กลาง ๆ คือเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่ง กับมีศรัทธาอย่างเต็มเปี่ยม เชื่อพระพุทธเจ้าแบบเต็มจิตเต็มใจ มันแตกต่างกันตรงนี้เอง

พอโยมได้ฟังอาตมาพูดเรื่องการภาวนามีความสำคัญต่อจิตอย่างไร และจิตเกี่ยวกับการภาวนาเพราะเหตุไร โยมก็เลยพูดให้อาตมาฟังบ้างว่า “ผมก็เคยภาวนาอยู่บ้างเหมือนกัน แต่การทำสมาธิภาวนาของผมนั้นจะผิดหรือถูกอย่างไรก็ยังไม่ทราบได้ เพราะตัวของผมเองไม่ได้มีโอกาสเวลาไปหาครูอาจารย์ที่ไหนเลยปฏิบัติอยู่กับบ้านตลอด และก็ทำมาเป็นเวลานานสามสิบปีแล้ว”

“เหตุที่จะทำให้ผมปฏิบัติสมาธิภาวนานั้น คือครั้งแรกได้ยิน พระท่านเทศน์อบรมแนวทางการปฏิบัติคือสมาธิภาวนานี้แหละ เป็นการเทศน์ออกอากาศทางสถานีวิทยุ ก็ทำให้เกิดมีศรัทธาคิดอยาก จะลองทำดูบ้าง ว่าจิตที่ได้รับความสงบจากการปฏิบัติแล้วจะได้รับความสุขจริง ๆ หรือว่าจะเป็นแต่เพียงคำสอนแบบลม ๆ แล้ง ๆ เท่านั้น สอนกันไปโดยไม่มีเหตุผล หรือมีเหตุแต่ผลที่จะได้รับไม่มี”

“ถ้าหากว่าเป็นดังนี้แล้ว พระพุทธเจ้าท่านจะประกาศศาสนา คือ คำสอนของพระองค์ มาตั้งต้นมนุษย์เพื่อประโยชน์อะไรกัน ท่านจะประกาศคำสอนของท่านมาเพื่อเป็นสิ่งลวงโลก ก็คงไม่สมกับคำว่า ท่านเป็นผู้ที่มีเมตตาสงสารต่อสัตว์โลกแน่ ๆ ในเมื่อความสงบอย่างนี้ได้เกิดมีขึ้นแก่ผมแล้ว เลยนิ่งเฉยอยู่ไม่ได้ จึงต้องลงมือพิสูจน์ด้วยตนเอง เพื่อค้นหาความจริงว่าเป็นของที่มีอยู่จริงหรือไม่”

“การฝึกหัดทำสมาธิภาวนาของผมอาศัยการเพ่งนิมิตเป็น อารมณ์ภาวนา นิมิตที่ผมเพ่งคือพระพุทธรูป (พระแก้วมรกต) ครั้งแรก ๆ ก็ส่งจิตออกไปจับอยู่กับนิมิต พอทำไปจนชำนาญแล้ว ก็น้อมเอานิมิตนั้นเข้ามาไว้ที่จิต ให้จิตรู้อยู่ที่นิมิต ให้นิมิตฝังอยู่ใน จิตจนจิตได้รับความสงบพอสมควร แต่ไม่สงบจนละเอียด แต่ก็ ไม่เสื่อม คือเมื่อเราจะภาวนาให้จิตสงบ จิตก็ยอมสงบลงให้แต่ก็ไม่ นาน จึงทำให้ผมเชื่อพระพุทธเจ้าอย่างสนิทใจว่า พระพุทธเจ้าท่าน ไม่ได้สอนเป็นโมฆะ ท่านสอนแบบมีเหตุผล สอนด้วยความรู้จริง เห็นจริง ไม่ได้สอนแบบด้น ๆ เด่า ๆ”

“การปฏิบัติของผมต้องอาศัยเวลาที่ว่างจากการงานคือ ตอนกลางวันเป็นส่วนใหญ่ พอตอนกลางวันก็ออกไปประกอบอาชีพ เหมือนคนทั่วไปเขาทำกัน ทำอยู่อย่างนี้เป็นประจำ พอเสร็จจากฤดูทำนาแล้วก็มีโอกาสปฏิบัติมากหน่อย คือการงานไม่มีปีรัตจนเกินไป จึงสะดวกต่อการปฏิบัติ และการปฏิบัติก็รู้สึกว่าได้ผลดีขึ้นเรื่อย ๆ แต่เป็นการเดินไปแบบช้า ๆ ไม่เร็วแต่ไม่หยุด”

“ระหว่างจิตกับนิมิตก็กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อยู่ตลอด ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด ๆ ก็มีนิมิตนั้นอยู่คู่กับจิต จึงทำให้จิตได้รับความหนักแน่นมั่นคงยิ่งขึ้น คืออาศัยนิมิตเป็นเพื่อนของจิต อาศัยความสงบเป็นเรือนพักของจิต พอจิตได้รับความเดือดร้อน จิตก็จะหลบเข้าไปพักอยู่ในเรือนคือความสงบ ทุก ๆ ครั้งที่ความทุกข์มากระทบจิต เมื่อหลบเข้าไปอยู่ในความสงบแล้ว ความทุกข์ต่าง ๆ ก็ทุเลาเบาบางลงไปจนถึงทุกข์นั้น ๆ ดับไปชั่วระยะ”

แสดงว่าโยมอาศัยความสงบที่เกิดจากสมาธินั้นเป็นเรือนพักเพื่อหลบแดดหลบฝน โดยไม่ยอมโผล่หน้าออกมาดูดินฟ้าอากาศเลย และไม่ยอมรับรู้ตามสภาวะของความจริงทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่ของจริงทั้งหลายเหล่านั้นมีอยู่พร้อมที่จะให้เราพิสูจน์ได้ทุกเมื่อ แล้วนิมิตที่โยมอาศัยเป็นหลักยึดของจิตนั้นเล่า ได้ทำความเข้าใจนิมิตต่าง ๆ เหล่านั้นบ้างหรือยัง หรือว่าอาศัยเพียงเป็นหลักยึด พอกันไม่ให้จิตลี้มเท่านั้นเอง

“เรื่องเกี่ยวกับนิมิตภวานั้นผมก็ไม่ได้ทำอะไรนอกเหนือไป
กว่านี้ อาศัยเพียงเป็นอารมณ์ของจิตเป็นเครื่องผูกจิต กันไม่ให้
จิตส่งออกไปภายนอกเท่านั้นเอง”

ทำไมไม่ขยายนิมิตให้มันใหญ่ขึ้น แล้วย่อนิมิตอันเก่านั้นให้
เล็กลง ทำหลาย ๆ ครั้งจนเกิดความชำนาญแล้ว เราก็อาศัยปัญญา
พิจารณาให้เห็นตามสภาวะความเป็นจริงของนิมิตนั้น ๆ ว่าเป็นของ
ไม่เที่ยง คือมีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วก็ดับไป เพราะนิมิตอันที่เรา
กำหนดให้เห็นให้เป็นขึ้นมาในจิตนั้น ก็อาศัยอยู่กับการเกิดดับ
เมื่อมีการเกิดดับอยู่ในตัวของมันแล้ว นิมิตนั้น ๆ ย่อมไม่เที่ยง
เมื่อความไม่เที่ยงมีอยู่ในที่ใด ความไม่มีตัวตนย่อมมีอยู่ในที่
นั้น ๆ จะอยู่ปราศจากซึ่งกันและกันไม่ได้เลย ก็ในเมื่อไม่มี
ตัวตนแล้ว เรายังจะยึดเอาของที่ว่างเปล่าอีกอยู่หรือ

แม้ในที่สุดร่างกายอันสุดที่รักสุดหวงที่เราอาศัยอยู่ หรือยึดถือ
ว่าเป็นตัวของเรายู่นี้ก็ตามที่ ย่อมมีสภาพไม่ผิดแปรแตกต่างกันเลย
กับนิมิตภายนอกทั้งหลายนั้นแล คือจะอาศัยการรวมตัวของธาตุ
ทั้งสี่ แล้วก็อุบัติขึ้นมาเป็นหญิงเป็นชาย ตามที่เราทำทั้งหลาย
เข้าใจกันอยู่เดี๋ยวนี้แหละ แล้วรูปกายนั้น ๆ จะค่อย ๆ เปลี่ยนไป ๆ
ตามสภาวะความเป็นจริงของเขา โดยที่ไม่ต้องมีใครไปปรุงแต่งอะไร
ทั้งสิ้น และก็ไม่มีใครอีกเหมือนกันที่จะไปห้ามปรามแก้ไขไม่ให้
ธรรมชาติอันนี้เปลี่ยนแปลงไปได้เลยแม้แต่รายเดียว

เห็นเกิดมามากน้อยเท่าไร ก็เห็นตายกันเกลี้ยงไม่เคยเหลือเลย ในเมื่อความเป็นจริงของมันบอกให้เราทราบอย่างโจ่งแจ้งอยู่วันยังค่ำ คืบยันรุ่งไม่เคยปิดบังอำพรางซ่อนเร้นอะไรเลย แต่ละวินาทีก็ไม่เคยเว้นจากการเกิดของสัตว์ และสัตว์ทั้งหลายก็พากันตายไปไม่เว้น แม้แต่วินาทีเดียวเช่นกัน ผลสรุปแล้วการเกิดการตายนั้นไม่มีสิ่งใด ยิ่งหย่อนไปกว่ากันเลย

ในเมื่อความเป็นจริงของสิ่งต่าง ๆ ก็บอกให้พวกเราทั้งหลาย ได้ทราบถึงธาตุแท้ของมันอยู่อย่างนี้แล้ว เรายังจะพากันฝันนกฏของ ธรรมชาติกันอีก หรือถึงพวกเราทั้งหลายจะพากันฝัน หรือต่อสู้ อย่างไม่ยอมไม่มีผล จะไม่มีใครได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาด เพราะ ธรรมชาติอันนี้เป็นสิ่งที่เที่ยงตรงคงเส้นคงวา ไม่มีใครจะยกย้าย ถ้ายกย้ายไปตามใจชอบได้

ยังไม่เคยมีปรากฏการณ์เลยที่ธรรมชาติเคยลำเอียงต่อ มนุษยชาติ และเหล่าสัตว์ สรรพสัตว์เดรัจฉานทั้งหลายที่เกิดมา ในโลกธาตุนี้ ถึงแม้ใครจะมอบสินบาทคาคดสินบน อ้อนวอนร้องขอยัง ไรก็จะไม่ได้รับการเห็นใจใด ๆ เลย เพราะธรรมชาติถือคติไว้เพียง อย่างเดียว คือ ความเสมอภาค การปกครองสัตว์โลกทั้งหลาย ก็ปกครองด้วยความเสมอภาค และความเสมอภาคที่ธรรมชาติมอบ ให้สัตว์โลก คือ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ส่วนชีวิตความเป็นอยู่จะ สูง ๆ ต่ำ ๆ ลุ่ม ๆ ดอนๆ นั้น เป็นผลมาจากกรรมดีและชั่วที่สร้าง ไว้ต่าง ๆ กันต่างหาก

พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนให้พวกเราทั้งหลายยินดีรับผลของกรรมนั้น ๆ ที่จะตามมาถึงตัวของเราไม่วันใดก็วันหนึ่งอย่างแน่ชัด ตราบใดที่พวกเราทำทั้งหลายยังยินดีเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพทั้งสามนี้เลย ย่อมหนีไม่พ้นจากความเป็นจริง คือ อนิจจัง ความไม่เที่ยง ทุกขัง ความเป็นทุกข์ อนัตตา ความไม่ใช่ตัวตน เพราะความจริงทั้งสามอย่างมีอยู่ประจำโลก โลกจะไม่เคยว่างเปล่าจากสิ่งทั้งสามนี้เลย ตราบใดที่สัตว์ทั้งหลายยังมีความยินดีพากันจับจองป่าช้าอยู่ตรานั้น คำว่า อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จะต้องมิได้อยู่ตรานั้นแล

ก็ในเมื่อเรารู้สภาพความเป็นจริงของเขว่ามีอยู่ดังนี้แล้ว ไม่ควรจะไปยึดมั่นถือมั่นในตัวตนจนจิตเป็นทุกข์ ควรจะยอมรับเหตุรับผลตามความเป็นจริงนั้นด้วยความมองอาจกล้าหาญ ไม่สะทกสะท้านหวั่นไหวไปตามอารมณ์ภายในและภายนอก ที่บีบรัดมัดตัวเข้ามาทุกทิศทางจิตของเราแทบจะกระดิกกระเดี้ย เพื่อต่อกรถอนตัวออกมาจากหล่มแห่งความทุกข์นั้นแทบไม่ไหว เพราะหล่มแห่งทุกข์นั้นเป็นหล่มที่ลึก เป็นเหวที่ชัน ยากนักยากหนาที่บุคคลผู้มีกำลังอันอ่อนเปลี้ยเพลียแรงจะตะเกียกตะกายขึ้นมาได้ง่าย ๆ นอกจากผู้ที่มีกำลัง คือ มีศีล สมาธิและปัญญาเท่านั้น ที่จะเอาตัวรอดออกมาได้ด้วยความปลอดภัยไร้ทุกข์

เพราะความทุกข์นั้น ๆ เป็นข้าศึกอันใหญ่หลวง มีกองทัพเกรียงไกร มีขุนพลที่ชำนาญในการรบ รู้จักวิธีรบ วิธีรุก และรู้จักจุดอ่อน

ของฝ่ายตรงข้าม ทำกลอุบายหลอกล่อจนทำให้ฝ่ายตรงข้ามตายใจหลงเชื่อ พอได้โอกาสก็ปราดเข้าประชิดตัว โรมรันพันธุ จนฝ่ายตรงข้ามรับไม่ติด มีดมีดาจนปัญญา เหมือนกับนักภวานาทั้งหลายพากันหมายหลังไม่เป็นท่า ลั่นคำหมตราคา ไม่มีลวดลายของนักต่อสู้หลงเหลือติดตัวติดใจอีกเลย อย่าว่าแต่เราจะมองดูด้วยตาเปล่า ๆ เลย ต่อให้เอาไปขยายดูในกล้องจุลทรรศน์ยังจะหาเชื้อของนักต่อสู้ไม่เจอเลย ถ้าค้นหาได้สักศูนย์จุดหนึ่งของล้านก็ยังมีคุณค่าขึ้นมาอีกนิด

ส่วนจุดที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความทุกข์ได้นั้น คือความเปลี่ยนแปลงไปของธาตุขันธ์ จากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง จากเด็กกลายเป็นหนุ่มสาว แต่การเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กมาสู่วัยหนุ่มสาวนั้นไม่สำคัญเท่าไร เพราะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของคนทั่ว ๆ ไป นอกจากจะมีความเจ็บไข้ไม่สบายแทรกซ้อนมาเท่าที่จะทำให้อายุนี้ เป็นทุกข์

แต่ความทุกข์จริง ๆ นั้นมันมีอยู่ทุกเพศ ทุกวัย ทุกวัน ทุกเวลา ทุกขณะจิตนั้นแหละ แต่เราไม่ได้สังเกตดูมันต่างหาก มัวเมาลุ่มหลงอยู่กับเพศกับวัย จนมองไม่เห็นความทุกข์ที่เกิดดับอยู่ทุกขณะจิต เพราะคนในวัยนี้มีสิ่งอื่นที่มีอำนาจเหนือกว่าความทุกข์ จึงถูกมันดึงจิตตั้งใจไปเพลิดเพลิน ไปอยู่กับสิ่งนั้น ๆ เสียจนลืมว่าความทุกข์ทั้งหลายเหล่านี้ไม่มีหลงเหลืออยู่ในโลกอีกแล้ว เพราะโลกนี้คือโลกของเรา มีแต่ความสุขฝ่ายเดียว หรือจะเรียกว่าสวรรค์บนดิน

ก็ไม่ค่อยจะผิดนัก นั่นคนวัยนี้เรามองโลกกันแบบนี้ คือมองโลกแง่เดียว มองมีแต่ด้านคม ไม่ได้ระวังด้านสันของมีด เลยเจอดี

พอเจอความทุกข์เข้าก็สุดที่จะทนทานได้ไหว ผลสุดท้ายก็พากันตัดลีนความทุกข์นั้น ๆ โดยการฆ่าตัวตาย เพื่อจะหนีความทุกข์ เพราะไม่ได้คิดอีกเหมือนกันว่า ทุกข์ที่ยังมีอยู่ข้างหน้านั้นยังมีอยู่อีกมากมาย หลายพันเท่า นั้น ส่วนทุกข์ที่เป็นเหตุที่ทำให้ฆ่าตัวตายนั้น เป็นเพียงเศษเล็ก ๆ น้อย ๆ ของทุกข์ที่ลอยตามลม มาโดนเข้าเท่านั้น ก็พากันตื่นตูรนตุร่าย จะตายเสียให้ได้ โธนาสงสาร ถ้าจะเทียบก็เหมือนกับเศษสำลีเล็ก ๆ ที่โดนลมพัดไปกระทบเข้ากับภูเขาสูงใหญ่ ๆ เท่านั้นเอง แต่พอมาโดนเข้ากับเราก็เหมือนภูเขาสูงใหญ่ ๆ กลิ้งมาทับตัวเราหมดทั้งลูก จะไม่แบนก็ทนได้ยาก

เหตุทั้งหมดนี้ก็เกิดจากความประมาทของพวกเราทั้งหลายนั่นเอง คิดว่าความทุกข์นั้น ๆ ไม่มี เลยไม่ได้เตรียมใจไว้รอรับทุกข์เมื่อโดนเข้าจริง ๆ ถึงกับล้มทั้งยืน เพราะไม่ได้ตั้งหลักไว้ก่อน พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนไว้ให้เราไม่ประมาทต่อความทุกข์ทั้งมวลที่จะต้องผ่านเข้ามาในวิถีชีวิตของเรา ไม่วันใดก็วันหนึ่งอย่างแน่นอน ดังสุภาษิตของคนโบราณ ท่านกล่าวไว้ว่า “คนเราเมื่อหลงเพคะลิมตาย หลงสบายจนลืมทุกข์”

คำของคนโบราณที่ยกมากล่าวไว้ในที่นี้นั้น พอเป็นคติเตือนใจให้พวกเราทั้งหลายได้คิด เพราะการเปลี่ยนแปลงของวัยของชีวิตนั้นมันรวดเร็วไปอย่างไม่มีหยุดยั้ง เดินไปหาความสิ้นสุดของชีวิต

สิ่งที่เราจะต้องพบต้องผ่านในการเดินทางของเรา นั้นไม่แน่นอน
ไปว่าเราจะต้องเจอแต่สิ่งที่พึงปรารถนาโดยฝ่ายเดียว สิ่งที่เราไม่ต้อง
การจะพบก็มีอยู่ เพราะสิ่งทั้งหลายบรรดามีนั้น ย่อมมีทั้งดีและชั่ว
สุขและทุกข์ สรรเสริญ นินทา มีลาภ เสื่อมจากลาภ มียศ เสื่อม
จากยศ

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็สามารถทำให้คนบังเกิดเป็นทุกข์ได้ทั้งสิ้น
เพราะความยึดมั่นถือมั่นของเรานั่นเอง คือเมื่อมีสุขก็หลงติดอยู่กับ
สุข เมื่อความสุขเสื่อมไปก็เกิดเป็นทุกข์ เมื่อเขาสรรเสริญ เราก็ดีอก
ดีใจ เมื่อเขานินทาว่าร้าย ก็ทำให้เราไม่พอใจ เมื่อเกิดการไม่พอใจ
ก็เป็นทุกข์อีก เมื่อมีลาภได้ลาภ ก็ยินดีจนเกินไป เมื่อลาภนั้นเสื่อม
ไป ก็เกิดความเป็นทุกข์ เมื่อมียศมีตำแหน่ง ก็ยิ่งแฉ่งดีใจ เมื่อยศ
นั้นเสื่อมไป ก็ทำให้หัวใจเป็นทุกข์ เพราะสุขและทุกข์มันเป็นของที่มี
มาคู่กัน เมื่อเราเสื่อมจากสุขก็ต้องเจอทุกข์ เมื่อเราหมดทุกข์ก็ได้
รับความสุข เป็นอยู่อย่างนี้ตลอดตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว

ไม่ว่าเราจะเกิดหรือตายสมมติอันนี้มันก็เป็นของมันอยู่อย่างนี้
ไม่เคยเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยใด ๆ เลย มันยืนหยัดของมันอยู่
ได้ทุกสภาพของดินฟ้าอากาศ ไม่ว่าใครจะพากันเป็นใหญ่อยู่ที่ไหน
ผู้ฉลาดแปดนายนี้เข้าไปตีสนิท ให้อ้วนให้สอได้หมด ผู้ฉลาดแปด
นายนี้ คือโลกธรรมแปดอย่าง

วันนั้นหลังจากอาตมาได้อธิบายสิ่งต่าง ๆ ให้โยมฟังพอสมควร
แล้วก็เลยลากลับ อีกไม่กี่วันอาตมาก็ไปเยี่ยมโยมอีกครั้งหนึ่ง คือ

ก่อนที่หมอเขาจะนำเข้าห้องผ่าตัดอีกเพียงวันเดียว ครั้งหลังนี้เราไม่ได้สนทนาอะไรกันมากนัก แต่สีหน้าของโยมบอกถึงความสบายใจ ไม่มีทุกข์เหมือนครั้งก่อน และยังพูดให้อาตมาฟังอีกว่า “ผมรู้สึกว่าจะสบายใจ ไม่มีความกังวลเหมือนครั้งที่ยังไม่ได้พบกับท่านอาจารย์มาก ความสงบที่เกิดจากสมาธิรู้สึกว่าจะสงบได้ละเอียดกว่าตอนก่อน ๆ มาก ทางปัญญาที่รู้สึกว่าจะพิจารณาได้ละเอียด ผมฟังเข้าใจเดี๋ยวนี้เองว่า **สมาธินั้นเป็นเพียงกำลังหนุนปัญญา** และปัญญาเกิดด้วยวิธีใด”

“ครั้งก่อน ๆ ผมคิดว่า เมื่อเรามีสมาธิแล้วปัญญามันจะเกิดเองเป็นเอง เป็นการเข้าใจผิดถนัด ถ้าจะพูดถึงสมัยก่อนก็เหมือนคนนอนหลับ เพราะการนอนหลับนั้นไม่รู้จักอิม และคนนอนนั้นเป็นคนที่ไม่ชอบทำการทำงาน เป็นคนขี้เกียจสันหลังยาว เลยกลายเป็นคนสูญเปล่า แทนที่งานนั้นนั้นจะเสร็จก็ไม่เสร็จ ผลที่จะได้รับไม่มีเลย ผมก็เหมือนกันกับคนหลับ ฟุ้งตื่นแล้วลองออกทำงานดู จึงรู้ว่าคนทำงานนั้นเป็นคนประเภทใด ประโยชน์ที่ได้รับจากงานนั้น ๆ เป็นอย่างไร”

“ถ้าท่านอาจารย์ไม่มาปลุกให้ผมตื่นแล้วขอให้ทำงาน ชีวิตของผมคงจะเป็นชีวิตที่น่าเสียดายอีกชีวิตหนึ่ง เพราะกำลังก็มี โอกาสก็อำนวย เรียกว่าพร้อมหมดแล้วทุกอย่าง แต่ไม่ยอมออกทำงาน เอาแต่นอนสลบไสล ไม่ยอมหลืมหลืมตาดูสิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายเหล่านี้มืออยู่รอบกาย แต่เดี๋ยวนี้ผมไม่ห่วงอะไรอีกแล้ว แม้แต่ชีวิตของผมเอง

ก็ไม่เสียดาย เมื่อคราวที่มันจะต้องพลัดพรากจากไปจริง ๆ ผมก็ยอมรับด้วยความเต็มใจ”

พอพูดมาได้เท่านี้ โยมโฉม ลัมฤทธิ์ ก็ไม่พูดอะไรต่ออีก อาตมาเลยอธิบายธรรมะให้ฟังอีกเล็กน้อยก็เลยลากลับ

พอตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น หมอก็นำโยมเข้าห้องผ่าตัด แล้วก็ไม่มีโอกาสได้กลับออกมาอีกเลย ทั้ง ๆ ที่หมอก็พยายามช่วยจนสุดความสามารถ แต่ก็ไม่สามารถช่วยชีวิตของโยมไว้ได้ เพราะกำลังแรงของความชรา พยาธิ มรณะนั้นมีกำลังมากกว่า สู้วิสัยของหมอและผู้ป่วยจะต้านทานไว้ได้ จึงต้องปล่อยให้เป็นไปตามความเหมาะสมของธรรมชาติ จึงเป็นการสิ้นสุดยุติกันไปอีกภพหนึ่งชาติหนึ่ง

แต่การเกิดมาเป็นมนุษย์ของโยมโฉม ลัมฤทธิ์ ก็คงไม่ขาดทุน บุญดอก และการจากไปของโยมก็คงจากไปแบบมีกำไรติดตัวไปด้วยอย่างแน่นอน เพราะตามประวัติของโยมบอกอยู่เต็มตัวแล้วว่าเป็นผู้ที่เกิดมาไม่เสียดชาติเกิดแน่ ไม่เสียที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ และยังได้พบกับสมบัติอันล้ำค่ามหาคาล คือศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา และยังได้นำเอาสมบัติอันล้ำค่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ส่วนตนและส่วนรวมอีกด้วย เพราะโยมเป็นผู้ไม่ประมาท เป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียร ต่อสู้อดทน จนทำให้ตนเองเป็นคนร่ำรวยไปด้วยอริยทรัพย์

อริยทรัพย์ คือ ทรัพย์ภายใน จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยความเป็นผู้ที่มีศรัทธา มีความสนใจ พอใจ รักใคร่ หมั่นเพียร บากบั่น ด้วยความมุ่งมั่นมุมานะพยายามก่อร่างสร้างจิต เปลี่ยนจากบุคคลธรรมดาเป็นผู้มีทรัพย์ เปลี่ยนจากจิตดวงวุ่นวายส่ายส래 มาเป็นจิตที่สงบเยือกเย็นไม่เดือดร้อนกังวล เมื่อจิตมีที่พึ่งพาอาศัย จิตก็จะไม่เดือดร้อน สมกับคำที่พระศาสดาตรัสไว้ว่า ผู้ใดปฏิบัติธรรมย่อมได้รับความคุ้มครองจากกรรม สมกับเหตุแห่งกรรมนั้น ๆ

แต่ก็เป็นสิ่งที่น่าเสียดายเหลือเกิน ที่โยมไม่ได้มีโอกาสได้พบกับครูบาอาจารย์องค์ที่ท่านรู้จริงเห็นจริง จึงทำให้โยมติดอยู่กับความสุข คือ ความสงบของจิต โดยไม่ก้าวออกเดินทางปัญญา จึงกลายเป็นเศรษฐีมีทรัพย์แล้วไม่รู้จักใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ นำเอาทรัพย์นั้น ๆ ผังไว้ในดิน ทรัพย์สมบัตินั้น ๆ เลยไม่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าของเลย

โดยมากนักปฏิบัติภาวนาทั้งหลายจะพากันไปติดอยู่กับความสงบเย็นส่วนมาก เพราะความสงบเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน อ้อยอิ่ง ละมุนละไมอย่างบอกไม่ถูก ผิดกับความสุขของโลกทั้งหมด เมื่อเราเดินทางมาถึงจุดนี้ตรงนี้แล้ว ถึงจะผ่านจากจุดนี้ไปก็เกิดความเสียดาย อาลัยอาวรณ์อย่างสุดซึ้ง จนก้าวขาไม่ออก เกิดความรักความสงบอย่างจับจิตจับใจ ไม่ยอมให้จิตห่างออกจากความสงบ และไม่ยอมให้ความสงบนั้นเสื่อมไปจากจิต คิดว่าสิ่งนี้แหละคือสิ่งที่เราต้องการ สุดยอดของความปรารถนาของเราก็คือความสงบอันนี้เอง

สิ่งอื่นที่นอกเหนือไปยิ่งกว่านี้เราไม่ต้องการอีกแล้ว ผลสุดท้ายก็พากันนอนกอดจอตมอยู่กับความสุข คือความสงบนั้น ๆ แล

เหตุดังที่กล่าวมานี้แล ที่ทำให้นักปฏิบัติภาวนาทั้งหลายล่าช้าตอนการออกธู้ออกเห็นทางปัญญา เพราะจุดนี้เป็นจุดของนักภาวนา และเป็นจุดที่สำคัญที่พวกเรา ๆ ท่าน ๆ จะลืมนเสียมิได้เป็นอันขาด เพราะจิตของเรามันเคยได้รับความทุกข์เป็นส่วนมาก จะเรียกว่า ร้อยทั้งร้อยก็ไม่ควรจะผิด เมื่อมาพบเข้ากับความสุขความสงบ จึงทำให้จิตสบาย เมื่อจิตได้รับความสบายจึงทำให้จิตเกิดความขี้เกียจ ไม่อยากออกทำกรรมเพราะการออกทำงานนั้น มันลำบากตรากตรำ เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า เมื่อคิดเห็นการทำงาน เพื่อก่อร่างสร้างตัว เป็นข้าศึกต่อความสงบที่มีอยู่ก็เลยหลบหลีกปลีกเว้นจากงานทุกอย่างแบบคนไม่เป็นท่าราคาตก

ถ้าจะพูดตามหลักของการปฏิบัติ ตามที่ครูอาจารย์ทั้งหลาย ท่านกล่าวไว้ว่า **เมื่อจิตได้รับความสงบ หรือพักผ่อนพอมีกำลังแล้ว ให้นำจิตนั้นออกทำ คือใช้ปัญญาค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ มีร่างกายของเราเป็นต้น** เหมือนบุคคลที่ได้พักผ่อนนอนหลับพอมีกำลังแล้ว ก็ออกทำงานเพื่อให้งานนั้น ๆ สำเร็จลุล่วงเป็นอย่าง ๆ ไปดังนี้แล

ตามที่อาตมาได้เล่าประวัติของโยมตั้งแต่ต้นจนจบสถาน ดังที่ทุกท่านได้ฟังผ่านมาแล้วนั้น อาตมาเองก็พยายามตะเกียกตะกายจนสุดความสามารถ แต่ก็ยังบกพร่องอยู่บ้างเป็นบางส่วน เหตุก็เกิดจากนิสัยอันหยาบของอาตมาเอง จึงทำให้ประวัติการปฏิบัติธรรมะของ

โยมโหมม สัมฤทธิ์ หยาบตามไปด้วยอย่างน่าเสียดาย แต่ทั้งนี้และ
ทั้งนั้นหวังว่า ประวัตินี้ของโยมโหมม สัมฤทธิ์ ที่ได้เขียนถึงในครั้งนี้
คงพอเป็นคติเตือนใจของท่านทั้งหลายไม่มากก็น้อย สิ่งไหนพอที่
จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและส่วนตน ขอให้ท่านทั้งหลายนำไปใช้
ให้สมกับความจำเป็นนั้น ๆเถิด แต่สิ่งไหนที่ไม่ถูกต้องดีงาม อาตมา
ก็ขอยอมรับในความผิดพลาดนั้น ๆ แต่เพียงผู้เดียว

ถ้าหากการกระทำในครั้งนี้เกิดเป็นกุศลจิตอันดีงามแล้วไซ้ไร
ก็ขออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลที่ได้กระทำแล้วในครั้งนี้ อุทิศไปให้ดวง
วิญญาณของโยมโหมม สัมฤทธิ์ ผู้ที่เป็นเจ้าของประวัตินี้ได้ล่วงลับ
ไปแล้ว จงไปสู่ภพภูมิตามสมควรแก่ฐานะของโยมโหมม สัมฤทธิ์เถิด
และวิญญาณทั้งหลายที่ท่องเที่ยวอยู่ในภพน้อยภพใหญ่ จงมีส่วน
แห่งบุญกุศลในครั้งนี้ด้วย และขอมอบความปรารถนาดีที่เกิดจากจิต
ขอให้ทุกท่าน จงเป็นผู้มีสุขะ พละ ธนสาร ปฏิภาณ ทุกประการ
เทอญ

แผนที่วัดเวฬุวัน

แผนที่วัดสวนป่าสิริโร

“หล่มแห่งทุกข์นั้นเป็นหล่มที่ลึก
เป็นเหวที่ชัน ยากนักยากหนาที่บุคคล
ผู้มีกำลังอันอ่อนเปลี้ยเพลียแรง
จะตะเกียกตะกายขึ้นมาได้ง่าย ๆ
นอกจากผู้ที่มีกำลัง คือ
มีศีล สมာธิ ปัญญา เท่านั้น”